

Reģionu komitejas atzinums “Energija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”

(2013/C 62/11)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīmē, ka AEA attīstība, kas nav bijusi koordinēta un notika straujāk nekā gaidīts, daudzu valstu enerģētikas sistēmu darbībā ir radījusi vairākas politiskas, regulējuma un tehniskas problēmas. ES līmenī ir vajadzīgas nopietnas debates par piemērotiem mehānismiem un instrumentiem AEA veicināšanai koordinētā veidā;
- norāda, ka būtu jāizstrādā vienkārša un efektīva AEA attīstības veicināšanas shēma, kuras pamatā būtu kopīga Eiropas stratēģija. Vajadzētu izstrādāt kopēju stratēģiju, kas ietvertu kā uz tirgus mehānismiem balstītus, tā arī regulējuma instrumentus, kuri nodrošinātu efektīvu un sociāli pieņemamu pāreju uz enerģijas ražošanu no AEA lielākos apjomos;
- uzskata: lai atbalstītu atjaunojamās enerģijas ražošanu un izplatīšanu, kā arī veicinātu jaunu AEA tehnoloģiju plašāku izmantošanu, vajadzētu ieviest subsīdiju shēmas, kas būtu veidotas pēc pārbaudītu kohēzijas politikas procedūru parauga;
- ir pārliecināta: lai stabilizētu pašreizējo situāciju un radītu ieguldītājiem ilgtermiņa stimulus, dalībvalstu lēmumiem ir jābūt saskaņotākiem. Viens no instrumentiem tā veicināšanai varētu būt Eiropas mēroga atbalsta shēma atjaunojamiem enerģijas avotiem;
- uzskata, ka, pielietojot viedo tīklu tehnoloģijas, būtu iespējams apvienot dažādas reģionos izmantotās AEA tehnoloģijas ar jauniem elektroenerģijas ražošanas un pārvades kapacitātes pārvaldības veidiem; tas ļautu vietējā līmenī līdzsvarot elektroenerģijas pieprasījumu un tās ražošanu, ievērojami palielinot reģionu energoapgādes drošību un mazinot atkarību no enerģijas importa no lielākiem attālumiem.

Ziņotājs	Witold STEPIEŃ kgs (PL/PPE), Lodzas vojevodistes maršals
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Energija no atjaunojamiem energoresursiem — būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”
	COM(2012) 271 final

Reģionu komitejas atzinums – “Energija no atjaunojamiem energoresursiem — būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. atbalsta Eiropas Komisijas viedokli, ka atjaunojamie enerģijas avoti (turpmāk tekstā — AEA) ir galvenais faktors energoapgādes dažādošanā, Eiropas konkurētspējas palielināšanā un darba vietu radīšanā, kā arī Eiropas Savienības saistību klimata pārmaiņu jomā izpildē; uzskata arī, ka ļoti svarīgi ir izvirzīt mērķus attiecībā uz atjaunojamiem enerģijas avotiem pēc 2020. gada, lai nodrošinātu, ka atjaunojamā enerģija kļūst par enerģijas tirgus sastāvdaļu;

2. uzskata, ka viens no AEA attīstības problēmu galvenajiem iemesliem ir tas, ka Eiropas Savienības enerģētikas politikā trūkst ilgtermiņa redzējuma un subsidiaritātes principam atbilstīgas koordinācijas starp valstīm, reģioniem un citiem iesaistītajiem dalībniekiem, kā arī norāda uz energoefektivitātes pasākumu svarīgo nozīmi izvirzīto mērķu sasniegšanā. Turklāt piekrīt Eiropas Komisijai, ka dalībvalstīm būtu jāizmanto esošie instrumenti, lai veicinātu savstarpējo sadarbību un atjaunojamo energoresursu tirdzniecību, un uzsver īpašo lomu, kāda var būt pierobežas reģioniem kā sadarbības laboratorijām šajā jomā;

3. norāda, ka būtu jāizstrādā vienkārša un efektīva AEA attīstības veicināšanas shēma, kuras pamatā būtu kopīga Eiropas stratēģija. Atbilstīgi subsidiaritātes un proporcionalitātes principam ES līmenī būtu jānosaka vienīgi vispārējais satvars, īpašu uzmanību veltot pārrobežu ietekmei. Lai atbalstītu atjaunojamās enerģijas ražošanu un izplatīšanu, kā arī veicinātu jaunu AEA tehnoloģiju plašāku izmantošanu, vajadzētu ieviest subsīdiju shēmas, kas būtu veidotas pēc pārbaudītu kohēzijas politikas procedūru parauga. Uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga loma atjaunojamo energoresursu risinājumu izstrādē un popularizēšanā un ka minēto risinājumu izstrādē būtu jāpamatojas uz dažādu reģionu pieredzi un vajadzībām. Tādēļ aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis iesaistīt vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjus ES politikas instrumentu izstrādē un īstenošanā;

II. EIROPAS KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

4. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim, ka, lai būtiski palielinātu atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu, nāksies uzlabot

atbalsta shēmas. Saskaņā ar Komisijas veikto analīzi augstas administratīvās un kapitāla izmaksas bieži palielina projektu izmaksas atjaunojamo enerģijas avotu jomā un apdraud to konkurētspēju, jo īpaši agrīnajos posmos. Paziņojumā uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt valstu atbalsta shēmu saskaņotību, — tas palīdzētu novērst kropļojumus enerģijas tirgū. Ja pārietu uz shēmām, kas ražotājus pakāpeniski pakļauj tirgus cenu riskam, vajadzētu palielināties atjaunojamo enerģijas avotu tehnoloģijas konkurētspējai. Lai ilgtermiņā mazinātu attīstītu tehnoloģiju atkarību no subsīdijām, izšķiroša nozīme ir labi funkcionējošam emisiju tirgum. Tomēr atbalsts būs vajadzīgs jaunām, mazāk attīstītām tehnoloģijām. RK tāpēc atzinīgi vērtē EK plānu izstrādāt vadlīnijas par paraugpraksi un pieredzi, kas gūta šajā jomā;

5. norāda: lai sekmīgi izveidotu vienotu tirgu un enerģijas sistēmās integrētu atjaunojamo enerģiju, būtiska nozīme ir infrastruktūras attīstīšanai. Enerģijas infrastruktūru iespējams uzlabot šādi:

- veicot ieguldījumus sadales tīklos,
- modernizējot pārvades infrastruktūru,
- veicot ieguldījumus starpsavienojumos, jo sevišķi starp dalībvalstīm un to reģioniem,
- ierīkojot viedos tīklus,
- atbalstot decentralizētu / neliela apjoma enerģijas ražošanu;

6. norāda, ka pētniecības un izstrādes finansējumam ir izšķirīga nozīme tehnoloģiju inovācijas un izstrādes sekmēšanā; piekrīt Komisijai, ka šajā procesā nozīmīga loma var būt pētījumiem tādās jomās kā okeāna tehnoloģijas, enerģijas uzkrāšana un modernie materiāli, kā arī tehnoloģiju izstrādei līdz šim neizmanto to biomasas resursu apgūšanai atjaunojamo energoresursu jomā. Svarīgu energotehnoloģiju attīstības veicināšanā ES lielākais ieguldījums ir Stratēģiskais energotehnoloģiju plāns (SET plāns) un gaidāmā pētniecības programma “Apvārsnis 2020”. Uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga loma gan attiecībā uz sadarbību ar pētniecības infrastruktūrām, gan to atbalstīšanā, gan pašvaldībām kā publiskā

sektora investētājām. Tādēļ atgādina arī, ka pašreizējās debatēs par ES daudzgadu finanšu shēmu būtu pienācīgi jāatspoguļo ES pētniecības finansējuma izšķirošā loma šajā jomā;

7. pieņem zināšanai Komisijas analīzi par dažādu enerģijas tirgu (apkure un dzesēšana, transports, elektrība u. c.) atvērības un integrācijas dažādajām pakāpēm; piekrīt, ka tirgu integrācija var sekmēt jaunu dalībnieku, piemēram, AEA, iekļūšanu tirgū, bet arī uzsvēr, ka tirgus atvēršana pati par sevi nav garantija efektivitātes paaugstināšanai un cenu pazemināšanai un ka sekmīgai tirgu atvēršanai ir vajadzīga atbilstīga Eiropas līmeņa reglamentācija un uzraudzība, pārredzamība un patērētāju informēšana; tāpēc gaida turpmākās debates par Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz iekšējo enerģijas tirgu;

III. ATJAUNOJAMU ENERĢIJAS AVOTU ATTĪSTĪBA

AEA īpatsvars enerģijas patēriņā

8. vērs uzmanību, ka atjaunojamu enerģijas avotu īpatsvars enerģijas patēriņā ES 2012. gada vidū veidoja 14,4 % un salīdzinājumā ar 2008. gadu ir pieaudzis par 1,9 %; tas nozīmē, ka ES šobrīd sekmīgi virzās uz to, lai līdz 2020. gadam sasniegtu mērķi par atjaunojamo energoresursu 20 % īpatsvaru, bet tas nozīmē arī to, ka ES vajadzētu būt drosmīgākai un izvirzīt sev augstāku mērķi, proti, vismaz 20 % katrai dalībvalstij; turklāt pēc 2020. gada būs nepieciešams turpināt pūliņus, un ES iespējami īsākā laikā vajadzētu noteikt sev vērienīgu mērķi — līdz 2050. gadam panākt, ka 100 % no patērētās enerģijas ir iegūti no atjaunojamiem energoresursiem;

Subsīdijas AEA

9. aicina izveidot atbilstošu struktūru un izvirzīt reālistiskus mērķus CO₂ emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (EU ETS), kurai bija izvirzīts uzdevums netieši atbalstīt AEA;

Atbalsta shēmas un enerģijas tirgus

10. piekrīt EK viedoklim, ka ir jāpalielina AEA spēja konkurēt enerģētikas tirgos. Subsīdēšanas shēmas jāizstrādā tā, lai ieguldītājiem rastos vēlme attīstīt AEA un lai tās spētu efektīvi darboties uz konkurenci orientētā enerģētikas tirgū. Atbalsta shēmām arī būtu jāsekmē citu enerģijas avotu, it sevišķi to, kas negatīvi ietekmē vidi, pakāpeniska aizstāšana;

11. pauž bažas par to, ka dažām AEA atbalsta shēmām var būt neparedzētas sekas vai daži AEA ražotāji tās var ļaunprātīgi izmantot, radot patērētājiem augstas no AEA iegūtās enerģijas izmaksas. Lai aizkavētu šādu ļaunprātīgu izmantošanu, ir vajadzīga koordinēta ES līmeņa stratēģija, kurā izmantoti pastāvošie Eiropas un valstu konkurences politikas instrumenti;

12. vērs uzmanību uz to, ka “zaļo” sertifikātu sistēma līdzīgi kā garantētu iepirkuma cenu sistēma novērš tirgus riskus. Turklāt šķiet, ka sertifikātu sistēma dažās valstīs nedarbojas pilnībā. Straujais enerģijas no AEA pieaugums nozīmē to, ka izdoto sertifikātu skaits sāk pārsniegt obligāti iepērkamo sertifikātu skaitu, kas savukārt izraisa sertifikātu cenu strauju kritumu. Tāpēc ir jāpārskata AEA mērķi un attiecīgi jāpielāgo izdoto sertifikātu skaits;

13. principā atbalsta jauno izcelsmes apliecināšanas sistēmu (*Guarantee of Origin*), kas ir sava veida Eiropas “zaļais” sertifikāts; tā pavērs iespējas tirgoties ar “zaļajiem” sertifikātiem visās Eiropas Savienības valstīs, kuras izmanto šādu sistēmu. Taču uzmanīgi jāseko līdzi un jāpārbauda, vai ar šo soli būs pietiekami, lai koriģētu pašreizējās sistēmas trūkumus;

Reakcija uz nekoordinētu AEA attīstību

14. atzīmē, ka AEA attīstība, kas nav bijusi koordinēta un notika straujāk nekā gaidīts, daudzu valstu enerģētikas sistēmu darbībā ir radījusi vairākas politiskas, regulējuma un tehniskas problēmas. ES līmenī ir vajadzīgas nopietnas debates par piemērotiem mehānismiem un instrumentiem AEA veicināšanai koordinētā veidā. Vajadzētu izstrādāt kopēju stratēģiju, kas ietvertu kā uz tirgus mehānismiem balstītus, tā arī regulējuma instrumentus, kuri nodrošinātu efektīvu un sociāli pieņemamu pāreju uz enerģijas ražošanu no AEA lielākos apjomos;

15. norāda, ka ir jāpilnveido elektroenerģijas plūsmas koordinēšana starp dažādām valstīm un reģioniem. Līdz ar AEA īpatsvara ievērojamu palielināšanos kopējā saražotās enerģijas apjomā, radīsies vajadzība ciešāk koordinēt tīklu attīstību un darbību, turklāt būs vajadzīgs iedarbīgs tiesiskais regulējums, kas reglamentētu savstarpēji savienotās enerģijas sistēmas, kuras saista gan dažādas valstis un reģionus, gan kontinentu un salas, gan arī salas vienu ar otru;

16. vērs uzmanību uz to, ka enerģijas ražošanu no atjaunojamiem enerģijas avotiem var veicināt, balstoties uz vietējām enerģētikas koncepcijām. Tajās jāparedz pasākumi saistībā ar energoefektivitāti, enerģijas no atjaunojamiem avotiem īpatsvara palielināšanu un resursu taupību, maksimāli ņemot vērā ilgtspēju;

AEA darbības tehniskie priekšnoteikumi

17. vērs uzmanību uz faktu, ka AEA ir pieslēgti enerģētikas tīkliem, kas nav paredzēti šāda veida enerģijas avotiem. Plašai atjaunojamās enerģijas izmantošanai būs nepieciešams finansējums un laiks, lai modernizētu tīklus, kuru pašreizējais stāvoklis ierobežo AEA attīstību. To var atrisināt, radot viedus tīklus un paplašinot elektrības tīklu savienojumus starp ES dalībvalstīm, starp kontinentu un salu reģioniem, kā arī starp salām. Turklāt

daudzi AEA, piemēram, vēja enerģijas ražotnes vai fotoelementu iekārtas, ražo ļoti nevienmērīgi. Tas rada nepieciešamību uzturēt zināmas jaudas rezerves tradicionālajās spēkstacijās, radīt piemērotas iekārtas enerģijas uzkrāšanai un pārvaldīt pieprasījumu tā, lai veicinātu elastīgumu;

18. norāda: lai gan plaša elektroenerģijas uzkrāšana ievērojami uzlabotu to elektroenerģētikas sistēmu darba apstākļus, kuras izmanto atjaunojamus enerģijas avotus, tehniski nav iespējams elektroenerģiju tieši uzkrāt. Enerģijas netiešas uzkrāšanas sistēmas, kuras pārveido elektroenerģiju ķīmiskajā enerģijā (piemēram, elektriskie akumulatori) vai kinētiskajā enerģijā (piemēram, hidroakumulācijas spēkstacijas), pašreiz ir ļoti dārgas un ar ierobežotām plašākas ieviešanas iespējām. Priekšnoteikums plašākai AEA izmantošanai elektroenerģētikas sistēmās ir jaunu tehnoloģiju izstrāde, it sevišķi tādu jaunu enerģijas uzglabāšanas iekārtu izstrāde, kas par ievērojami zemākām izmaksām ļautu uzkrāt 2–3 reizes vairāk enerģijas. Būtu jāattīsta tehnoloģijas, kas elektroenerģijas pārpalikumus pārvērš gāzē ("Power to Gas"), jo tās piedāvā daudzas priekšrocības. Mākslīgi ražotai gāzei var izmantot esošo tīklu un uzglabāšanas infrastruktūru. RK uzskata, ka jāstimulē pētījumi jaunu enerģijas uzkrāšanas tehnoloģiju atklāšanai, kas ļautu elektrības ražošanā plaši izmantot atjaunojamās enerģijas avotus;

19. atzīmē: Ziemeļjūrā ir lielas vēja enerģijas ražotnes, bet Vidusjūras reģionā un Ziemeļāfrikā — saules enerģijas spēkstacijas, savukārt Eiropas kontinentā trūkst infrastruktūras, lai varētu efektīvi izmantot atjaunojamus enerģijas avotus, tāpēc vajadzīgi ievērojami ieguldījumi Eiropas elektroenerģijas maģistrālēs. Tās paplašinot, jāievēro stingras vides prasības un noteikti vajadzētu iesaistīt ieinteresētos reģionus. Vajadzētu izvēlēties neinvazīvus piegādes veidus un izpētīt iespējas izmantot pazemes pārvades sistēmas. Turklāt jāņem vērā, ka pašreizējo Eiropas elektroenerģijas tīklu, ko pārvalda Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls (elektroenerģijas PSOET) un kas stiepjas no Portugāles līdz Polijas austrumu robežai un no Dānijas līdz Balkānu valstīm, vajadzētu modernizēt, lai tas atbilstu jaunajām prasībām, kuras izriet no Eiropas enerģētikas lielākas integrācijas; tāpēc atbalsta jaunu līdzstrāvas līniju būvi, jo tādējādi varētu palielināt Eiropas tīkla darbības stabilitāti un samazināt elektroenerģijas zudumus pārvades procesā;

Atjaunojamās enerģijas ilgtspējas nodrošināšana

20. mudina: izvērsot enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem, jāraugās, lai tas visos aspektos notiktu ilgtspējīgā veidā. Kad tiek būvētas jaunas sistēmas vai ilgtspējas nodrošināšanas nolūkā uzlabotas esošās sistēmas, jāpievērš uzmanība, lai netiktu radīti jauni šķēršļi enerģijas un degvielas tirgus attīstībai. Būtu pilnībā jāizmanto līdzšinējās pieejas un sistēmas. Paplašinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu, ļoti svarīgi ir censties nodrošināt, lai bioenerģija būtu neitrāla oglekļa emisiju ziņā;

IV. JAUNA ATBALSTA SHĒMA ATJAUNOJAMIEM ENERĢIJAS AVOTIEM

21. norāda, ka Eiropas Komisijai būtu lietderīgi veikt analīzi nolūkā izstrādāt jaunus shēmas AEA izmantošanas atbalstam;

tāda analīze būtu saskaņoti jāveic visā Eiropas Savienībā un tajā vajadzētu ņemt vērā dalībvalstu un reģionu pieredzi un labas prakses piemērus. Šāda pieeja ļautu izvirzīt Eiropas Savienības mēroga mērķus un noteikt to sasniegšanai vajadzīgos pasākumus. Jaunajai programmai jāaptver tiesiskie, ekonomiskie, tehniskie un sociālie aspekti;

22. rosina Eiropas atbalsta shēmā atjaunojamu enerģijas avotu izmantošanai iekļaut šādus aspektus:

- Eiropas mēroga AEA atbalsta fonda izveidi,
- AEA atbalsta shēmu koordināciju ES līmenī un to saderības nodrošināšanu,
- reģionu lomas palielināšanu AEA atbalsta sadalē, kā arī sabiedrības izpratnes veidošanā,
- AEA tehnoloģiju optimālu izmantošanu atkarībā no AEA pieejamības reģionos,
- darbību vairākos līmeņos: ES līmenis — lielām iekārtām, reģionālais — maziem un mikroavotiem,
- subsīdiju un cita atbalsta piešķiršanu ieguldījumiem tādā apjomā, lai AEA varētu pilnībā iekļauties enerģijas tirgū konkurences apstākļos,
- atbalstu centieniem kļūt pašpietiekamiem energoapgādes ziņā,
- atbalstu tādu enerģētikas tīklu un viedo tīklu attīstībai, kas pavērtu iespējas AEA plašākai izmantošanai,
- uzlabot AEA izmantošanu viedos elektroenerģijas tīklos, atbalstot AEA un elektroenerģijas uzkrāšanas kombināciju,
- Eiropas sabiedrības, cik vien iespējams, solidāru līdzdalību AEA attīstības izmaksu segšanā;

Eiropas mēroga atbalsta fonds AEA attīstības veicināšanai

23. norāda, ka dažas dalībvalstis ievieš ierobežojumus AEA atbalstam nolūkā mazināt straujo elektroenerģijas cenu pieaugumu, jo uzskata, ka atsevišķos gadījumos daļēji tā cēlonis ir pastāvošo AEA atbalsta shēmu nepareiza darbība. Šāda īstermiņa politika parāda, kā tiesiskā regulējuma nestabilitāte, koordinētas ES politikas AEA jomā trūkums un ar tiem saistītais ievērojams regulējuma risks var ļoti negatīvi ietekmēt gan vidi, gan enerģijas tirgu;

24. ir pārliecināta: lai stabilizētu pašreizējo situāciju un radītu ieguldītājiem ilgtermiņa stimulus, dalībvalstu lēmumiem ir jābūt saskaņotākiem. Viens no instrumentiem tā veicināšanai varētu būt Eiropas mēroga atbalsta shēma atjaunojamiem enerģijas avotiem. Turklāt ļoti svarīgi ir samazināt valstu subsīdijas fosilajam kurināmajam un izbeigt citus tādus politikas pasākumus, kas kavē investīcijas atjaunojamos enerģijas avotos;

25. norāda uz vajadzību pēc apjomīgām investīcijām, lai notiktu enerģētikas revolūcija (līdz 2030. gadam visā ES būtu vajadzīgs 1 triljons *euro*), un uz investoru plaši izplatīto nevēlēšanos uzņemties risku, jo īpaši pašreizējos apstākļos, tādēļ uzsver nepieciešamību izmantot visus esošos finanšu līdzekļus (piemēram, ES kohēzijas fondus, ieņēmumus no pārskatītās ETS, inovatīvus finanšu instrumentus dažādos līmeņos un peļņu no uzstādītās jaudas); iespējams, vajadzētu paredzēt projektu obligācijas atjaunojamo energoresursu projektiem, lai nodrošinātu finansējumu pētniecībai un izstrādei un ieguldījumu kapitālu AEA;

26. tāpēc uzskata, ka subsīdijas AEA jomā būtu jākoordinē ES līmenī un starp dalībvalstīm, ņemot vērā dalībvalstu un reģionu pieredzi un labas prakses piemērus. Tādējādi varētu mazināt ar ieguldījumiem saistīto risku un radīt jaunus stimulus AEA plašākai izmantošanai;

Reģionu lomas palielināšana AEA atbalsta sadalē

27. uzsver, ka dažas pašreizējās atbalsta shēmas, kas tiek īstenotas dalībvalstu līmenī, ne vienmēr atbilstīgi atspoguļo dažādu reģionu īpatnības. Bieži gadās, ka atjaunojami enerģijas avoti neatrodas galapatērētāju tuvumā, un tāpēc ir nepieciešams ievērojami pārbūvēt pārvades un sadales līnijas. Nepietiekami attīstīta pārvades infrastruktūra ir viens no galvenajiem šķēršļiem atjaunojamu enerģijas avotu attīstībā;

28. ir cieši pārliecināta, ka, palielinot reģionu lomu, tiktu sekmēta sinerģija un vienlaikus optimizētas tīklu infrastruktūras attīstības izmaksas. Tāpēc atjaunojamu enerģijas avotu veicināšanā svarīgi ir vairāk iesaistīt reģionus, kā arī līdzekļus AEA attīstībai novirzīt reģioniem un atjaunojamās enerģijas ražotājiem. AEA atbalsta shēmām vajadzētu būt veidotām tā, lai notiktu apmaiņa ar reģionos uzkrātajām zināšanām un reģioni tiktu mudināti sadarboties;

AEA tehnoloģiju optimāla izmantošana atkarībā no AEA resursiem reģionos

29. ir pārliecināta, ka reģioni varētu noteikt AEA tehnoloģiju visefektīvāko apvienojumu, piemēram, vēja un saules enerģijas ražotņu attīstības koordināciju ar spēkstacijām, kas izmanto biogāzi un biomasu, kā arī ģeotermālos resursus (jo īpaši tehnoloģijas, kuras elektroenerģijas ražošanai izmanto ģeotermālo siltumu); tāpēc tur, kur tas tehniski ir iespējams, vajadzētu censties nodrošināt saražotās biogāzes piegādi, izmantojot jau esošos dabasgāzes tīklus, kā arī veicināt šo praksi;

30. uzskata, ka, pielietojot viedo tīklu tehnoloģijas, būtu iespējams apvienot dažādas reģionos izmantotās AEA tehnoloģijas ar jauniem elektroenerģijas ražošanas un pārvades kapacitātes pārvaldības veidiem; tas ļautu vietējā līmenī līdzsvarot elektroenerģijas pieprasījumu un tās ražošanu, ievērojami palielinot reģionu energoapgādes drošību un mazinot atkarību no enerģijas importa no lielākiem attālumiem;

31. uzsver, ka reģioni var būtiski atbalstīt AEA mikroiekārtu darbības izbūvi un izstrādi un tā saucamo profesionālo patērētāju (*prosumers*) rašanos, t.i., tādus enerģijas patērētājus, kas ne tikai izmanto enerģiju, bet arī to ražo savām un tuvāko kaimiņu vajadzībām. Profesionālo patērētāju rašanās enerģētikas jomā ir faktors, kas varētu ne vien samazināt enerģijas ieguves un piegādes kopējās izmaksas, bet arī attīstīt jaunus ilgtspējīgas enerģijas ražošanas un patēriņa veidus. RK stingri atbalsta enerģijas ražošanu reģionālajā līmenī publiskā un privātā sektora, tostarp mājsaimniecību, vajadzībām;

32. norāda, ka arī reģioniem ir būtiska nozīme koģenerācijas plašākā ieviešanā. Šāda tehnoloģija, kurā vienlaikus tiek ražoti elektroenerģija un siltums, dod iespēju gandrīz 90 % apmērā izmantot primāro enerģiju, ko satur degviela. Reģioni varētu koordinēt koģenerācijas plašāku ieviešanu, ņemot vērā esošos siltumapgādes tīklus, kā arī jaunu ieguldījumu izvietojumu reģionā. Eiropas Savienībai vajadzētu radīt atbilstošus pamatnosacījumus, lai tiem, kas izmanto šīs augsti efektīvās iekārtas, būtu pieejams finansiāls atbalsts, no kura segt ar izmantošanu saistītās izmaksas;

Koordinēta rīcība dažādos līmeņos: ES līmeņa atbalsta shēma, kas palīdzētu AEA kļūt konkurētspējīgiem un izstrādāt reģionālus risinājumus atjaunojamajiem energoresursiem

33. norāda, ka pašreizējās AEA subsīdiju shēmas tikai ierobežoti ļauj plānot AEA attīstību un ka daudzos gadījumos nav noteiktas nekādas prasības tirgus dalībniekiem;

34. tāpēc uzskata, ka atjaunojamu enerģijas avotu jaunajai subsidēšanas shēmai jābūt paredzamai — zināmam līdzekļu apjomam jābūt iezīmētam AEA subsīdijām un ieplānotam vairākus gadus uz priekšu, ievērojot AEA izmantošanas jomā izvirzītos mērķus. Minētajai shēmai jābūt tādai, lai to būtu iespējams pielāgot katras tehnoloģijas specifikai, ņemot vērā tās rentabilitāti un izstrādes pakāpi, un tai vajadzētu būt pietiekami elastīgai, lai varētu reaģēt uz tirgus signāliem katrā dalībvalstī;

35. norāda, ka būtu jāpalielina reģionu un vietējo ieinteresēto personu loma, proti, jāizmanto esošās zināšanas, lai noteiktu ieguldījumu izmaksu apjomu un atbalsta apjomu, kas vajadzīgs, lai vēlākā posmā AEA ražotāji spētu darboties Eiropas enerģijas tirgos;

36. norāda, ka AEA atbalsta centru veidošana reģionos nodrošinās papildu jaunus darba vietas un sekmēs dažādus apmācības veidus, kas ir vajadzīgi gan ieguldītājiem, gan uzņēmumiem, kuri veic iekārtu montāžu un pieslēgšanu tīklam. Arī vietējā līmeņa zinātnības uzkrāšanas rezultātā pieaugs pētījumu skaits par atjaunojamu enerģijas avotu reģionālo attīstību. Šos pētījumus varētu iekļaut kā ES, tā valstu līmenī veiktajos pētījumos;

37. vērš uzmanību uz to, ka daudzos gadījumos atjaunojamu enerģijas avotu izvēršanu ierobežo nepietiekama sadales un pārvades tīklu, kā arī starpsavienojumu attīstība starp ES dalībvalstīm, kontinenta reģioniem un salām un starp salām. Lai novērstu šos ierobežojumus, ir vajadzīga divējāda pieeja: esošo tīklu attīstīšana un modernizācija, kā arī tīkla un pie tā pieslēgto patērētāju un elektroenerģijas ražotāju mūsdienīga pārvaldība. Turklāt tīklu izveidē vajadzētu integrēt dažādas uzglabāšanas tehnoloģijas, jo tās mazina papildu tīkla jaudu nepieciešamību un var nodrošināt arī rezerves jaudas. Kā viens no variantiem būtu jāņem vērā arī gāzes apgādes tīklu izmantošana, attīstot "Power to Gas" iekārtas;

38. uzskata arī, ka daļu līdzekļu ir jānovirza, lai attīstītu sadales un pārvades tīklus, kā arī starpsavienojumus starp ES dalībvalstīm, kontinenta reģioniem un salām, kā arī starp salām. Atbalsta shēmai būtu jānodrošina vienlaicīgs un koordinēts atbalsts atjaunojamu enerģijas avotu tīkla un iekārtu attīstībai. Tas ļaus, pirmkārt, daudz efektīvāk izmantot atbalsta līdzekļus un, otrkārt, sadarboties vietējo tīklu operatoriem un atjaunojamās enerģijas ražotājiem, kā arī profesionālajiem patērētājiem. Šāda tīklu operatoru un atjaunojamās enerģijas ražotāju sadarbība, izmantojot atbalsta maksājumu koordinētu piešķiršanu, novērsīs vienu no pašreizējās sistēmas trūkumiem, proti, tīklu operatoru un ražotāju nepietiekamu mijiedarbību;

AEA ražošanas svārstību ierobežošana, atbalstot AEA un elektroenerģijas uzkrāšanas kombināciju

39. atzīmē, ka enerģijas ražošana, izmantojot AEA tehnoloģijas, ir atkarīga no ārējiem apstākļiem, piemēram, vēja stipruma vai saules starojuma līmeņa. Tas ierobežo iespējas palielināt AEA iekārtu jaudu. Sekmīgāku AEA izmantošanu var panākt, veidojot atjaunojamu enerģijas avotu klasterus, kuros, izmantojot enerģētikas viedtīklus, pielieto dažādas tehnoloģijas, piemēram, vēja turbīnas, saules fotoelementu enerģiju, biomasu un biogāzi, kā arī ģeotermālos resursus un enerģijas uzkrāšanas iekārtas;

ES sabiedrības solidāra līdzdalība ar AEA attīstību saistīto izmaksu segšanā

40. uzskata, ka atsevišķas dalībvalstis vienas pašas nevar attīstīt atjaunojamās enerģijas ražošanas sistēmas. Minētā attīstība ir saistīta ar klimata politikas mērķu īstenošanu, kā arī jaunu tehnoloģiju izstrādes veicināšanu un ES energoapgādes drošības uzlabošanu, padarot ES mazāk atkarīgu no enerģijas piegādes no trešām valstīm. Šis visu Eiropu aptverošais mērķis jāīsteno kopīgi, visiem pārvaldības līmeņiem darbību savstarpēji saskaņojot; vienlaikus ir svarīgi skaidri apzināties virzību uz enerģijas ražošanu no AEA 100 % apmērā un nodrošināt, lai uzmanību un līdzekļus no nepieciešamās pārejas uz AEA nenovērstu "netradicionāli" vai citādi enerģijas veidi, kuri tiek piedāvāti kā alternatīvas, bet kuri nav atjaunojami un tādēļ nav ilgtspējīgi un neaizstāj tradicionālo fosilo kurināmo;

41. norāda, ka nekoordinēta rīcība var izraisīt nevēlamas sekas, piemēram, piegādes drošības samazināšanos un nepamatotu cenu kāpumu, kas rada negatīvu sabiedrības attieksmi un mazina atbalstu atjaunojamās enerģijas avotiem. Radušos situāciju var uzlabot, rīkojot publiskas debates un nodrošinot politisko lēmumu pārredzamu pieņemšanas procesu, kā arī iedzīvotāju informēšanas kampaņas par enerģijas efektīvas izmantošanas nepieciešamību un jauniem modeļiem ilgtspējīgai enerģijas ražošanai un patēriņam.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO